

“5–7-sinf o‘quvchilarida tasviriy san’at darslarida innovatsion texnologiyalar yordamida ijodiy ko‘nikmalarni rivojlantirish”

Axmedov Dilmurod Xolmamatovich

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san’at va muhandislik grafikasi” kafedrası o‘qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada 5–7-sinf o‘quvchilari misolida tasviriy san’at darslarida innovatsion texnologiyalarni qo‘llash orqali ijodiy ko‘nikmalarni shakllantirishning pedagogik va metodik jihatlari tahlil qilinadi. Tadqiqot darslarda interaktiv va multimedia vositalarini qo‘llash orqali o‘quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish, mustaqil ishlashni rag‘batlantirish va dars jarayonini samarali tashkil etish imkoniyatlarini ko‘rsatadi. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, innovatsion texnologiyalar o‘quv jarayonini qiziqarli va samarali qiladi hamda o‘quvchilarda ijodiy salohiyatni rivojlantirishga yordam beradi.

Kalit so‘zlar: tasviriy san’at, innovatsion texnologiyalar, 5–7-sinf, ijodiy ko‘nikmalar, interaktiv dars, pedagogik metodika

Zamonaviy ta’lim jarayonida o‘quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish va tasviriy san’atga bo‘lgan qiziqishini oshirish pedagogik muhim vazifalardan biridir. Ayniqsa, 5–7-sinf o‘quvchilari yosh xususiyatlariga ko‘ra faol, diqqat va qiziqishga boy bo‘lib, darslarda uzoq vaqt davomida bir nuqtaga e’tiborini jamlash qiyin bo‘lishi mumkin. Shu sababli darslarda innovatsion texnologiyalarni qo‘llash jarayonini samarali va qiziqarli qiladi. Multimedia vositalari, interaktiv dasturlar va raqamli materiallar o‘quvchilarda mustaqil fikrlashni rivojlantiradi, ijodiy yondashuvni shakllantiradi va guruhda hamkorlik ko‘nikmalarini oshiradi.

Maqola 5–7-sinf o‘quvchilari misolida tasviriy san’at darslarida innovatsion texnologiyalarni tadbiq etishning nazariy va amaliy jihatlari o‘rganishga qaratilgan bo‘lib, pedagogik jarayonda ushbu texnologiyalarning samaradorligini oshirish yo‘llarini tahlil qiladi.

Zamonaviy ta’lim jarayonida o‘quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish va tasviriy san’atga qiziqishini oshirish pedagogik muhim vazifalardan biridir. Ayniqsa, o‘rta maktabning 5–7-sinf o‘quvchilari yosh xususiyatlariga ko‘ra faol, diqqat va qiziqishga boy bo‘lib, darslarda uzoq vaqt davomida bir nuqtaga e’tiborini jamlashda qiyinchiliklarga duch keladilar. Shu sababli darslarda innovatsion texnologiyalarni qo‘llash o‘quv jarayonini samarali, interaktiv va qiziqarli qiladi. Multimedia vositalari, interaktiv dasturlar va raqamli materiallar o‘quvchilarda mustaqil fikrlashni rivojlantiradi, ijodiy qarorlar qabul qilishni rag‘batlantiradi va guruhda hamkorlik ko‘nikmalarini shakllantiradi.

Innovatsion texnologiyalarni tasviriy san'at darslarida qo'llashda birinchi navbatda dars mazmuni o'quvchilarning yosh va qobiliyatlariga mos bo'lishi lozim. Mazmun interaktiv va amaliy jihatdan boy bo'lsa, o'quvchilar mavzuga qiziqadi va diqqatini uzoq vaqt davomida saqlay oladi. Masalan, raqamli chizmalar yaratish, elektron taqdimotlar orqali turli san'at uslublarini tahlil qilish va kompozitsiyalarni virtual muhitda sinab ko'rish o'quvchilarda ijodiy fikrlashni rag'batlantiradi. Shu bilan birga, ular o'z ishlarida individual uslubni yaratish, o'z qarashlarini ifodalash va mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniga ega bo'ladi.

Darslarda innovatsion texnologiyalarni qo'llash o'quvchilarning faol ishtirokini rag'batlantiradi. Guruhlarda ishlash, topshiriqlarni birgalikda bajarish va virtual loyiha yaratish o'quvchilarda hamkorlik va muloqot ko'nikmalarini shakllantiradi. Shu jarayonda o'quvchilar o'z fikrlarini bildiradi, yangi g'oyalarni taklif qiladi va sinfdoshlarining ishlarini tahlil qiladi. Bunday jarayon o'quvchilarning ijodiy va analitik fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Innovatsion texnologiyalar darsni qiziqarli va esda qolarli qiladi. Video darslar, interaktiv taqdimotlar, elektron rasmlar va boshqa vizual materiallar o'quvchilarning diqqatini jalb qiladi va mavzuni tushunishni osonlashtiradi. Shu bilan birga, o'quvchilar mustaqil ijodiy ishlarni amalga oshiradi, turli texnologik vositalar yordamida kompozitsiyalar yaratadi va eksperimentlar o'tkazadi. Bu esa ularning ijodiy qarorlar qabul qilish va muammolarni yechish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

O'qituvchining roli innovatsion texnologiyalarni qo'llash jarayonida muhim ahamiyatga ega. O'qituvchi darsni rejalashtirish, o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish, topshiriqlarni ularning qobiliyatiga moslashtirish va ularni faol ishlashga rag'batlantirish orqali darsning sifatini oshiradi. Shu bilan birga, o'qituvchi o'quvchilarning ijodiy ishlarini baholashda ularning individual yondashuvini hisobga oladi. Baholash jarayoni faqat yakuniy natijaga emas, balki o'quvchilarning rivojlanish jarayonini qo'llab-quvvatlashga xizmat qiladi.

Shuni ta'kidlash kerakki, innovatsion texnologiyalar o'quvchilarning mustaqil ijodiy faoliyatini rag'batlantiradi. O'quvchilar turli topshiriqlarni bajarishda o'z g'oyalarini ifodalaydi, turli texnologik vositalardan foydalanib kompozitsiyalar yaratadi, yangi yechimlar ishlab chiqadi. Shu bilan birga, ularning analitik fikrlash, muammolarni yechish va ijodiy qarorlar qabul qilish ko'nikmalari rivojlantiriladi.

Monitoring va baholash jarayoni innovatsion texnologiyalarni qo'llash samaradorligini oshiradi. O'quvchilarning ijodiy ishlari tahlil qilinib, ularga konstruktiv fikrlar berilishi ularning o'zini rivojlantirish ko'nikmalarini shakllantiradi. Shu tarzda, o'quvchilar xatolarini aniqlash, to'g'ri qarorlar qabul qilish va ijodiy yondashuvni rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Amaliyot shuni ko'rsatadiki, 5–7-sinf o'quvchilarida innovatsion texnologiyalarni qo'llash darslarni interaktiv, qiziqarli va samarali qiladi. Guruhlarda ishlash, topshiriqlarni birgalikda bajarish va virtual ijodiy loyihalar yaratish

o'quvchilarda hamkorlik va muloqot ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, o'quvchilar o'z ishlaridan mamnun bo'lishi, ijodiy ishlarini baholash va o'zini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Natijada, tasviriy san'at darslarida innovatsion texnologiyalarni qo'llash nafaqat o'quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantiradi, balki dars jarayonini interaktiv, qiziqarli va samarali qiladi. Ushbu metodika o'qituvchiga o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish va har bir o'quvchiga mos pedagogik yondashuvni ishlab chiqish imkonini beradi. Shu nuqtai nazardan, innovatsion texnologiyalar pedagogik jarayonning sifatini oshirish va o'quvchilarda ijodiy ko'nikmalarni shakllantirishning muhim vositasi hisoblanadi.

Maqolada 5–7-sinf o'quvchilari misolida tasviriy san'at darslarida innovatsion texnologiyalarni qo'llashning nazariy va amaliy jihatlari tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, innovatsion texnologiyalar darsni interaktiv, qiziqarli va samarali qilish, o'quvchilarning ijodiy fikrlash va mustaqil ijodiy faoliyat ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Guruh ishlari, topshiriqlarni birgalikda bajarish va multimedia vositalaridan foydalanish o'quvchilarning hamkorlik ko'nikmalarini oshiradi va dars jarayonini yanada samarali qiladi. Shu bilan birga, o'qituvchining individual yondashuvi va monitoring jarayoni metodikaning samaradorligini yanada oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Шавдиров С. А. Подготовка будущих учителей к исследовательской деятельности // Педагогическое образование и наука. – 2017. – №. 2. – С. 109-110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – №. 1. – С. 131-134.
3. Shovdirov S. A. Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari // Inter education & global study. – 2024. – №. 1. – С. 8-14.
4. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // Science and innovation. – 2023. – T. 2. – №. B10. – С. 192-198.
5. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education. – 2023. – T. 4. – №. 3. – С. 60-66.
6. Шавдиров С. А. Ўқувчиларда тасвирий саводхонликка оид ўқув компетенцияларини шакллантиришнинг педагогик-психологик жиҳатлари // Современное образование (Узбекистан). – 2017. – №. 6. – С. 15-21.